

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 171/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Taragel a Akram, s.r.o., Starosaská 11, Spišská Nová Ves, proti uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 43Up/207/2022 z 26. októbra 2023 a 19. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 29. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením okresného súdu sp. zn. 43Up/207/2022 z 26. októbra 2023 a uznesením okresného súdu sp. zn. 43Up/207/2022 z 19. decembra 2023. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd obe napadnuté uznesenia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným okresnému súdu 1. marca 2022 sa žalobca domáhal od sťažovateľa zaplataenia sumy 18 793,01 eur s príslušenstvom. Okresný súd vydal 7. marca 2022 platobný rozkaz, ktorým návrhu v celom rozsahu vyhovel. Podaním doručeným okresnému súdu 22. novembra 2022 sťažovateľ žiadal o zrušenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti platobného rozkazu a o jeho opätovné doručenie do svojich rúk, pretože platobný rozkaz bol nesprávne doručený jeho synovi. Sťažovateľ sa o vydaní platobného rozkazu dozvedel až po tom, čo mu bol zablokovaný majetok v exekučnom

konaní. Celková situácia bola dôsledkom chyby žalobcu, resp. finančného agenta sprostredkujúceho predaj, ktorý do úverovej zmluvy uzatvorenej so synom sťažovateľa, ktorý má zhodné meno a priezvisko, omylom napísal IČO sťažovateľa, nie jeho syna.

3. Po prešetrení doručovania bol platobný rozkaz doručený do rúk sťažovateľa, ktorý namietal jeho nesprávne doručenie priamo jemu, nie jeho právnomu zástupcovi. Okresný súd opätovne doručil platobný rozkaz právnomu zástupcovi sťažovateľa, ktorý podal odpor následne doručený protistrane spolu s výzvou na pokračovanie v konaní. Keďže žalobca na výzvu súdu nereagoval, súd upovedomil obe strany sporu o zastavení konania 21. apríla 2023 *ex lege*.

4. Na návrh sťažovateľa okresný súd napadnutým uznesením z 26. októbra 2023 zaviazal žalobcu nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 877,47 eur, a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie odporu) spolu s režijným paušálom. Za ostatné uplatnené úkony právnej služby okresný súd sťažovateľovi náhradu trov nepriznal.

5. Sťažovateľ podal proti uzneseniu z 26. októbra 2023 sťažnosť, argumentujúc, že podania, za ktoré mu okresný súd nepriznal náhradu trov, v konečnom dôsledku smerovali k plnému úspechu v tomto súdnom konaní a, naopak, bez ich vynaloženia by sťažovateľ v konaní nebol úspešný a jeho práva by ostali porušené. Sťažovateľ poukázal na § 251 Civilného sporového poriadku, zastávajúc názor, že všetky ním vyčíslené trovy konania jednoznačne spĺňali zákonnú definíciu, keďže šlo o preukázané, odôvodnené a hlavne účelne vynaložené výdavky, ktoré nesporne vznikli bránením jeho práva. Okresný súd napadnutým uznesením z 19. decembra 2023 sťažnosť zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ nesúhlasí s nepriznaním uplatnenej náhrady trov konania za všetky ním uplatnené úkony právnej služby ani so zamietnutím svojej sťažnosti. Okresný súd pochybil, keď pri výroku a odôvodnení použil nesprávny a svojvoľný výklad právnych noriem, čím sa uznesenia stali nezákonnými pre ich arbitrárnosť. Sťažovateľ zotrval na svojich námietkach uvedených v sťažnosti proti uzneseniu z 26. októbra 2023. Je toho názoru, že v čase konania nemal inú možnosť, ako sa procesne brániť, a do takejto situácie sa dostal nie vlastným zavinením, ale pochybením žalobcu a súdu. Z toho dôvodu sa úkonom sťažovateľa pripisuje vysoká miera dôležitosti a vplyvu na priebeh konania a bezpochyby sa približujú k úkonom vymedzeným priamo vyhláškou. Sťažovateľ zdôraznil, že nešlo o vymyslené a nezmyselné podania, ale o podania, ktoré mali povahu zvrátiť priebeh konania, čo sa v konečnom dôsledku podarilo.

7. Sťažovateľ chápe, že prostriedkom procesnej obrany proti vydanému platobnému rozkazu je odpor, ale musel to byť on, kto musel vyvinúť aktivitu, aby sa dostal z nezákonnej situácie a mal možnosť vôbec aktívne chrániť svoje práva podaním odporu, a preto zastáva názor, že všetky ním podané podania mali povahu účelne vynaložených nákladov, za ktoré mu mala byť priznaná odmena.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového

protokolu) napadnutými uzneseniami. Nepriznanie náhrady trov za všetky úkony právnej služby, ako aj následné zamietnutie sťažnosti sú prejavom nezákonnosti a arbitrárnosti.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu z 26. októbra 2023:

9. V súvislosti s napadnutým uznesením z 26. októbra 2023 ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Jeho zmysel a účel je v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale rovnako je aj úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií.

10. Keďže napadnuté uznesenie z 26. októbra 2023 bolo predmetom súdneho prieskumu zo strany okresného súdu v konaní iniciovanom sťažnosťou sťažovateľa, ústavný súd nemá právomoc na jeho preskúmanie, preto odmietol túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu z 19. decembra 2023:

11. Ústavný súd pri posudzovaní ústavných sťažností týkajúcich sa rozhodnutí o trovách konania stabilne zastáva názor, že rozhodovanie o trovách konania na všeobecných súdoch prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto také rozhodnutia preskúmava iba celkom výnimočne. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich túto časť konania, napríklad takou interpretáciou a aplikáciou právnych noriem, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, II. ÚS 569/2017). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

12. Na druhej strane však ústavný súd pripomína, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

13. Ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo nej, pričom sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú preskúmané v konaní

o ústavnej sťažnosti (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha všeobecne posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému dospel všeobecný súd pri rozhodovaní o náhrade či výške trov konania.

14. Ústavný súd s ohľadom na námietky sťažovateľa musí zaujať stanovisko, či napadnuté uznesenie okresného súdu z 19. decembra 2023 spĺňa požiadavku ústavnosti (či jeho odôvodnenie má kvalitu naplňujúcu obsah čl. 46 ods. 1 ústavy), rešpektujúc pritom svoj ustálený názor, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré sú v súlade s platnými a účinnými hmotnoprávnymi a procesnými normami, nemôžu spôsobiť porušovanie základných ľudských práv.

15. Pre vyhodnotenie námietky sťažovateľa o arbitrárnosti postupu okresného súdu sa ústavný súd oboznámil s relevantnými časťami oboch napadnutých uznesení, ktoré posudzoval v ich vzájomnej súvislosti. Okresný súd nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania za úkony „*Žiadosť o zrušenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti platobného rozkazu a o zaslanie platobného rozkazu k rukám žalovaného*“ z 25. októbra 2022, „*Vyjadrenie k podaniu súdu zo dňa 29. 11. 2022*“ a „*Námietka voči nesprávnemu doručovaniu platobného rozkazu a žiadosť o správne doručenie*“ vykonané advokátom, ktorého sťažovateľ splnomocnil na zastupovanie v konaní. Okresný súd odôvodnil nepriznanie náhrady za tieto úkony právnej služby tým, že ich nepovažuje za úkony právnej služby, za ktoré by advokátovi patrila odmena ako za úkony vo veci samej. Nie každé podanie procesného charakteru na súde je možné považovať za taký úkon právnej služby, za ktorý by advokátovi prislúchal nárok na odmenu. Bez potreby reprodukovania obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že jeho odseky 13 až 16 obsahujú vyčerpávajúce, logické a zrozumiteľné vysvetlenie dôvodov nepriznania odmeny za konkrétne úkony. Za podstatný a správny považuje ústavný súd záver, že podania boli po obsahovej stránke totožné, namietajúce spôsob doručenia platobného rozkazu, s tým súvisiace nesprávne vyznačenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti a pasívnu legitimáciu žalovaného v spore. Zo všetkých úkonov bol však len odpor spôsobilý privodiť sťažovateľovi procesný úspech v podobe zrušenia platobného rozkazu, pretože predstavuje jediný účinný prostriedok obrany proti platobnému rozkazu. Po kvalifikovanom podaní odporu sa potom zodpovednosť presunula na stranu žalobcu, ktorý nepodaním návrhu na pokračovanie v konaní procesne zavinil zastavenie tohto konania.

16. Ústavný súd nezistil žiaden dôvod na záver, že by okresný súd aplikoval relevantné ustanovenia procesného predpisu a podzákonnej normy ústavne nekonformným spôsobom v rozpore s právami vyplývajúcimi z označených článkov ústavy a dohovoru. Pri výdavkoch spojených so zastúpením strany advokátom sa považuje za všeobecne akceptovateľnú ich potreba v súvislosti s vedením sporu. Za účelné a odôvodnené sa bez pochybností považujú výdavky na odmenu advokáta za podania vo veci samej, podania realizované na výzvu súdu a za zastupovanie na pojednávaní (SEDLAČKO, F. In: ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAČOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 991.). Nie je vylúčená však ani ich korekcia súdom, ak by nebolo možné považovať jednotlivé výdavky za nevyhnutné na riadne uplatnenie alebo bránenie práva pred súdom, čo je potrebné skúmať v každom prípade osobitne. Okresný súd, aplikujúc uvedené kritérium ústavne súladným spôsobom, špecifikoval dôvody nepriznania náhrady.

17. Ústavný súd zároveň nie je v pozícii, aby prehodnocoval rozhodnutia všeobecných súdov o účelnosti a hospodárnosti uplatnených či priznaných trov konania. Argumentácia sťažovateľa, ktorá ústavný súd stavia pred takéto rozhodnutie, nemôže byť v princípe úspešná, pretože ústavný

súd nie je ďalšou akoby opravnou inštanciou vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov o výške trov konania. Úloha ústavného súdu je iná, a to identifikovanie extrémnych vybočení v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, nie naprávanie jednotlivých nesprávností.

18. Okresný súd pri interpretácii a aplikácii právnych noriem nepostupoval svojvoľne, teda neporušil práva sťažovateľa, ktoré označil v ústavnej sťažnosti. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol druhú časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu z 19. decembra 2023:

19. Sťažovateľ porušenie svojho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného článku ústavy, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu